

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI

ZP-NKWR.431.5.2.2024.HB

Pan
Zbigniew Zjawin
Starosta Lubański
ul. A. Mickiewicza 2
59-800 Lubań

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Wrocław, dnia 5 grudnia 2024 r.

I. Informacje organizacyjne:

Jednostka kontrolowana:	Starostwo Powiatowe w Lubaniu
Kierownik jednostki kontrolowanej:	Walery Czarnecki w okresie od 30.11.2006 r. do 7.05.2024 r.; Zbigniew Zjawin od 7.05.2024 r.
Zakres kontroli:	Realizacja zadań powiatu wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej. Okres objęty kontrolą od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r.
Podstawa prawna kontroli:	art. 7 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673) ¹ Plan Wojewody Dolnośląskiego na I półrocze 2024 r. z dnia 19 grudnia 2023 r.
Data rozpoczęcia i zakończenia czynności kontrolnych:	24.06.2024 r. – 12.07.2024 r.
Kontrolerzy:	1. Honorata Borowiec, starszy inspektor wojewódzki, upoważnienie nr 335 z dnia 21 czerwca 2024 r., sygn. ZP-NKWR.0030.335.2024.HB 2. Edyta Kubicka, główny specjalista, upoważnienie nr 336 z dnia 21 czerwca 2024 r., sygn. ZP-NKWR.0030.336.2024.HB

(akta kontroli str. 15-16)

---

¹ zwanej w dalszej części niniejszego wystąpienia pokontrolnego „ustawą”.

II. Ocena kontrolowanej jednostki:

W zakresie realizacji zadań powiatu wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej wydaje się ocenę pozytywną z nieprawidłowościami. Uzasadnieniem powyższej oceny jest ustalony w czasie kontroli stan faktyczny i prawny zawarty w protokole kontroli podpisanym przez osobę uprawnioną w dniu 24 września 2024 r.

Stwierdzony w wyniku kontroli brak realizacji ustawowych zadań miał w praktyce duże znaczenie dla skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej ponieważ bez organizacji programu korekcyjno-edukacyjnego, czy psychologiczno-terapeutycznego na szczeblu powiatowym, gminy znajdujące się na terenie danego powiatu tracą możliwość skutecznego i długofalowego oddziaływania na osoby stosujące przemoc domową.

III. Ustalenia kontroli:

W toku kontroli ustalono, że zadania powiatu z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej w okresie objętym kontrolą należały do zadań Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaniu², co zostało uregulowane w Statucie oraz Regulaminie Organizacyjnym jednostki. Dyrektor Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaniu został upoważniony przez Zarząd Powiatu Lubańskiego (uchwała nr 927/2023 Zarządu Powiatu Lubańskiego z dnia 13 lipca 2023 r.) do realizacji zadań związanych z przeciwdziałaniem przemocy domowej, w szczególności do:

- 1) składania zapotrzebowania na środki niezbędne do realizacji programów mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej;
- 2) rozliczania przyznaných dotacji z realizacji programów mających na celu przeciwdziałanie przemocy domowej;
- 3) składania sprawozdań z przyznaných dotacji oraz sprawozdań z realizacji programów przeciwdziałających przemocy domowej;
- 4) wydawania zaświadczeń o ukończeniu programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową lub programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową.

W okresie objętym kontrolą na stanowisku dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Lubaniu była zatrudniona Pani Katarzyna Wójcik.

Dowód: akta kontroli str.17-32

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 1 ustawy do zadań powiatu należało opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy

---

² zwanego w dalszej części wystąpienia pokontrolnego „PCPR”,

w rodzinie, a od dnia 22 czerwca 2023 r.³ w związku z wejściem w życie ustawy o zmianie ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz niektórych innych ustaw z dnia 9 marca 2023 r. - powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej.

W powiecie lubańskim w okresie objętym kontrolą obowiązywał Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025⁴, będący załącznikiem do uchwały nr XXXVII/280/2021 Rady Powiatu Lubańskiego z dnia 27 maja 2021 r. Dokument został opracowany w oparciu o diagnozę zjawiska przemocy domowej w powiecie lubańskim dokonaną na podstawie danych przekazanych przez zespoły interdyscyplinarne poszczególnych gmin. Główny cel PPPPwR to przeciwdziałanie przemocy w rodzinie na terenie powiatu oraz zwiększenie skuteczności pomocy dla rodzin, w których ten problem występuje. Na podstawie danych pozyskanych w trakcie kontroli stwierdzono, że zadania określone w ww. Programie w okresie objętym kontrolą były realizowane. Zwraca się jednak uwagę, że podmiot koordynujący realizację Programu winien dysponować dokumentacją potwierdzającą realizację zadań przez pozostałe instytucje powiatowe wymienione w Programie jako podmioty odpowiedzialne za jego realizację. Tym samym monitoring i ewaluacja dokumentu powinny opierać się na pozyskanych informacjach o zrealizowanych przez jednostki powiatowe przedsięwzięciach oraz dokonanej ocenie stopnia osiągnięcia założonych celów, będącej przesłanką do wprowadzenia ewentualnych zmian w zapisach Programu. Regularne monitorowanie, dokonywanie oceny i ewaluacji założeń Programu może przyczynić się do pełniejszego wykorzystania kompetencji działających w powiecie służb oraz stworzenia bogatszej oferty wsparcia dla rodzin doświadczających przemocy domowej.

W oparciu o znowelizowane przepisy ustawy oraz Rządowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030, uchwałą nr LXXI/535/2024 Rady Powiatu Lubańskiego z dnia 29 lutego 2024 r. został przyjęty do realizacji „Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej na lata 2024-2030”.

Dowód: akta kontroli str.33-68, 173-216

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 2 ustawy do zadań powiatu należało opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową.

³ (Dz.U. z 2023 r. poz. 535), zwana w dalszej części wystąpienia pokontrolnego „ustawą o zmianie ustawy”,

⁴ zwany w dalszej części wystąpienia pokontrolnego „PPPPwR”,

W okresie objętym kontrolą w powiecie lubańskim obowiązywał „Program profilaktyczny mający na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą w rodzinie na lata 2019-2030”⁵ przyjęty uchwałą nr VI/57/2019 Rady Powiatu Lubańskiego z dnia 28 marca 2019 r. Zgodnie z zapisami Programu profilaktycznego realizatorem odpowiedzialnym za jego koordynację i monitorowanie było PCPR w Lubaniu, a ocena realizacji poszczególnych działań winna być dokonywana corocznie i przedkładana Radzie Powiatu. Do akt kontroli załączono sprawozdanie z realizacji Programu profilaktycznego sporządzone przez pracownika socjalnego PCPR za okres od 2019 do 2023 r., z którego wynikało, że w sprawozdawanym okresie podejmowano działania w celu realizacji założeń Programu profilaktycznego, tj. monitorowano zjawisko przemocy domowej, rozpowszechniano informacje dotyczące podmiotów udzielających wsparcia osobom doznającym przemocy domowej, udzielano pomocy psychologicznej (w 2023 r. - 125 porad) kandydatom i osobom pełniącym funkcję rodziny zastępczej oraz dzieciom przebywającym w pieczy zastępczej. Specjalistyczne wsparcie mieszkańcom powiatu zapewniał również Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Smolniku oraz Ośrodek Wsparcia – Dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży w Pobiednej (miejsca całodobowe). W ww. sprawozdaniu wskazano, że w roku 2023 nie prowadzono działań o charakterze profilaktyczno-edukacyjnym skierowanych do dzieci i młodzieży, które były jednym z zadań ujętych w ww. Programie.

Wskazuje się aby realizować wszystkie zaplanowane w Programie profilaktycznym działania, dokonywać co roku oceny ich realizacji, a przygotowane sprawozdanie przedkładać Radzie Powiatu Lubańskiego w celu ewaluacji założeń ww. Programu.

Dowód: akta kontroli str.69-88

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 3 ustawy do zadań powiatu należało zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia.

W okresie poddanym kontroli w powiecie lubańskim funkcjonował Ośrodek Wsparcia – Dom dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży w Pobiednej⁶ w ramach umowy nr 249/2022 o powierzeniu realizacji zadania publicznego pn.: „Prowadzenie Ośrodka Wsparcia – Domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży, usług w zakresie interwencyjnym oraz zabezpieczania potrzeb bytowych i opiekuńczo-wspomagających w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r.”, zawartej w dniu 29 grudnia 2022 r. pomiędzy Powiatem Lubańskim a Stowarzyszeniem „MONAR”. Ośrodek Wsparcia zapewniał 30 miejsc

---

⁵ zwany w dalszej części wystąpienia pokontrolnego „Programem profilaktycznym”.

⁶ zwany w dalszej części wystąpienia pokontrolnego „Ośrodkiem Wsparcia”.

całodobowego pobytu (w tym także dla ojców z małoletnimi dziećmi) mieszkańcom powiatu lubańskiego oraz powiatów, z którymi Powiat Lubański zawarł porozumienia w sprawie wykonywania przez jednostkę usług w zakresie interwencyjnym oraz zabezpieczenia potrzeb bytowych i opiekuńczo-wspomagających na rzecz ich mieszkańców, tj. powiatu zgorzeleckiego, lwóweckiego, górowskiego, karkonoskiego, oławskiego, wrocławskiego, średzkiego, legnickiego oraz Miasta Jelenia Góra. W okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. wsparcie w formie całodobowego pobytu w Domu dla matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży w Pobiednej dotyczyło łącznie 52 osób, w tym 15 z terenu powiatu lubańskiego.

Dowód: akta kontroli str.89-127, 170-172

Zgodnie z art. 6 ust. 3 pkt 4 ustawy do zadań powiatu należało zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej.

W okresie objętym kontrolą w powiecie lubańskim funkcjonował Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Smolniku⁷ w ramach umowy nr 250/2022 o powierzeniu realizacji zadania publicznego pn.: „Prowadzenie Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Smolniku w okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r.”, zawartej w dniu 29 grudnia 2022 r. pomiędzy Powiatem Lubańskim a Stowarzyszeniem „MONAR”. OIK posiadał 15 miejsc zapewniających całodobowe schronienie, realizował działania pomocowe na rzecz osób i rodzin będących w kryzysie oraz prowadził poradnictwo specjalistyczne dla osób potrzebujących wsparcia w rozwiązaniu swoich problemów życiowych. W okresie od 1 stycznia 2023 r. do 31 grudnia 2023 r. z całodobowego schronienia w OIK skorzystało 21 osób z powiatu lubańskiego oraz 25 osób z powiatów, z którymi Powiat Lubański zawarł porozumienia w sprawie wykonywania przez OIK w Smolniku usług w zakresie interwencji kryzysowej na rzecz ich mieszkańców, tj. powiatu zgorzeleckiego, lwóweckiego, górowskiego, wrocławskiego, karkonoskiego oraz Miasta Jelenia Góra. W kontrolowanym okresie 90 mieszkańcom powiatu lubańskiego udzielono łącznie 179 porad specjalistycznych, w tym: 64 psychologicznych, 22 prawnych, 42 socjalnych i 51 terapeutycznych. W OIK prowadzone były również grupy wsparcia dla rodziców i dzieci w formie Warsztatów Podnoszących Umiejętności Rodzicielskie, z tej formy pomocy skorzystało 88 osób, w tym 33 osoby z powiatu lubańskiego.

Dowód: akta kontroli str. 128-170

Opracowanie i realizacja programów korekcyjno - edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową jest zadaniem zleconym z zakresu administracji rządowej realizowanym przez powiat. W powiecie lubańskim „Powiatowy program oddziaływań korekcyjno-

---

⁷ zwany w dalszej części wystąpienia pokontrolnego: „OIK”,

edukacyjny dla osób stosujących przemoc w rodzinie na lata 2021-2025⁸ został przyjęty uchwałą nr XXXIII/256/2021 Rady Powiatu Lubańskiego z dnia 25 lutego 2021 r.

Celem głównym Programu KE było powstrzymanie sprawcy przed dalszym stosowaniem przemocy. Dokument określał sposób naboru uczestników do programu, zakres merytoryczny oddziaływań, zasady organizacji zajęć i reguły, wymogi kwalifikacyjne dla osób prowadzących oraz sposób monitorowania i ewaluacji Programu KE (zgodne z rozporządzeniem Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 lutego 2011 r. w sprawie standardu podstawowych usług świadczonych przez specjalistyczne ośrodki wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie, kwalifikacji osób zatrudnionych w tych ośrodkach, szczegółowych kierunków prowadzenia oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie oraz kwalifikacji osób prowadzących oddziaływania korekcyjno-edukacyjne⁹ a także wytycznymi w zakresie realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych w województwie dolnośląskim).

Powiat Lubański wystąpił do Wojewody Dolnośląskiego o środki z budżetu państwa na realizację Programu KE w 2023 r. i otrzymał na ten cel dotację w wysokości 9000 zł z przeznaczeniem na realizację oddziaływań wobec 9 osób stosujących przemoc domową. Informację o naborze uczestników do Programu KE PCPR w Lubaniu przesłało w dniu 22 maja 2023 r. m.in. do zespołów interdyscyplinarnych, Sądu Rejonowego i Prokuratury Rejonowej w Lubaniu oraz Komendy Powiatowej Policji w Lubaniu. Współpracę w powyższym zakresie nawiązały tylko 2 gminy powiatu lubańskiego zgłaszając łącznie 18 kandydatów na uczestników oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, z których tylko 3 osoby potwierdziły wolę wzięcia w nich udziału. W rezultacie nie uruchomiono Programu KE z uwagi na zbyt małą liczbę uczestników, a dotację na jego realizację zwrócono. Osobom, które wyraziły chęć udziału w zajęciach przekazano informację o możliwości przystąpienia do programu korekcyjno-edukacyjnego realizowanego w powiecie lwóweckim. Ustalono, że program korekcyjno-edukacyjny realizowany przez Powiat Lwówecki ukończyła 1 z wyżej wskazanych osób.

Oddziaływania w ramach programów korekcyjno-edukacyjnych i psychologiczno-terapeutycznych są istotnym elementem systemu przeciwdziałania przemocy domowej, których celem jest zniwelowanie negatywnych zachowań osób stosujących przemoc domową oraz rozwijanie umiejętności samokontroli i konstruktywnego współżycia. W opinii organu nadzoru istotnym jest, aby wszystkim osobom skierowanym przez zespoły interdyscyplinarne zapewnić możliwość wzięcia udziału w programie korekcyjno-edukacyjnym, nawet jeżeli w wyniku rekrutacji grupa uczestników będzie znacznie mniejsza niż zakładano w opracowanym

---

⁸ zwany w dalszej części wystąpienia pokontrolnego: „Program KE”,

⁹ Dz.U. z 2011 r. nr 50 poz.259.

programie. Ponadto rekomenduje się, aby zgodnie z założeniami Rządowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030 - podjąć działania w celu zapewnienia całorocznej dostępności do programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową.

Pracownik socjalny PCPR w okresie objętym kontrolą monitorował skuteczność programu korekcyjno-edukacyjnego w odniesieniu do 6 rodzin, których członkowie brali udział w programie w latach 2020-2021.

Zgodnie z art. 6 ust. 4 pkt 3 ustawy od dnia 22 czerwca 2023 r. obowiązkowym zadaniem z zakresu administracji rządowej realizowanym przez powiat jest opracowanie i realizacja programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową, środki na wykonanie powyższego zadania zapewniał budżet państwa. W okresie objętym kontrolą Powiat Lubański nie posiadał opracowanego programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową i nie występował do Wojewody Dolnośląskiego o środki z budżetu państwa na realizację tego zadania.

Zgodnie z art. 6 ust. 4 pkt 4 ustawy do zadań z zakresu administracji rządowej realizowanych przez powiat należało wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w ww. programach oraz o ich ukończeniu. W okresie objętym kontrolą Starosta Lubański nie wydawał zaświadczeń w powyższym zakresie z uwagi na brak realizacji przedmiotowych programów dla osób stosujących przemoc domową.

Dowód: akta kontroli str. 173-216

W wyniku przeprowadzonej kontroli kompleksowej Starostwa Powiatowego w Lubaniu w zakresie realizacji zadań powiatu wynikających z ustawy o przeciwdziałaniu przemocy domowej, stwierdzono następującą nieprawidłowość:

- 1) Nie realizowano programu korekcyjno-edukacyjnego dla osób stosujących przemoc domową.
- 2) Nie opracowano i nie realizowano programu psychologiczno-terapeutycznego dla osób stosujących przemoc domową.

IV. Pozostałe informacje i zalecenia pokontrolne:

Niniejsze wystąpienie pokontrolne sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach. Jeden egzemplarz przekazano Staroście Powiatu Lubańskiego, drugi złożono do akt postępowania kontrolnego.

Wobec stwierdzonych nieprawidłowości, wydaje się następujące zalecenia pokontrolne:

1. Realizować program korekcyjno-edukacyjny dla osób stosujących przemoc domową i wydawać zaświadczenia o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie oraz o jego ukończeniu w oparciu o obowiązujące przepisy prawa.

Podstawa prawna: art. 6 ust 4 pkt 2 i 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673).

Termin realizacji: na bieżąco.

2. Opracować i realizować program psychologiczno-terapeutyczny dla osób stosujących przemoc domową, wydawać zaświadczenia o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie oraz o jego ukończeniu.

Podstawa prawna: art. 6 ust 4 pkt 3 i 4 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673).

Termin realizacji: niezwłocznie.

POUCZENIE

Zgodnie z § 19 ust. 2 rozporządzenia Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 20 czerwca 2023 r. w sprawie nadzoru i kontroli nad realizacją zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej (Dz.U. poz. 1165) jednostka podlegająca kontroli może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych, zgłosić do nich pisemne zastrzeżenia. Wojewoda ustosunkuje się do zastrzeżeń w terminie 14 dni od dnia ich doręczenia.

W przypadku niewniesienia zastrzeżeń do sformułowanych zaleceń pokontrolnych, uprzejmie proszę o poinformowanie tut. Wydziału, w terminie 30 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania wyników kontroli, realizacji powyższych zaleceń, uwag i wniosków lub przyczynach braku ich realizacji.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Ewa Mieniacz

... Wojewódzka Dyrekcja Izby Opatrzności Społecznej ...
(kierownik jednostki kontrolującej)

